



Nro. 39

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indult Bétsből, Pénteken November 11-ik napján
1873-ik esztendőben.*

BCU Cluj Central University Library Cluj

B é t s.

Itt megmondhatalan változó kedvetlen idők járnak. Az első tél csak pár napokig tartván, ismét minden napi esőzésekre változott által.

Egy egyenes szívű, tsendes jámbor természetű, kedves maga alkalmaztatású, hazánkfiától folyt meg a' halál. Tettes. Hufzti Jósef úr, a' Törvényes Tudományok' Doktora, Magyar országon Prokurátor, 's a' Fels. Magyar Kancellariánál Udvari Agens, életének még csak 38 dik esztendejét töltvén, ki múlt a' világból. Nem találatik a' boldogútnak itt lévő számos úri esmérősei között csak egy is, a' ki ezen minnyájok' sze-

Q q

retetét és bizodalját megnyert baráttyoknak, ily véletlen hirtelenséggel való elvesztésén, igen meg nem illetődött volna. Kétség kívül meg fognak ezen szomorú hír által, valamint egy felől az ő távolabb lévő barátjai, úgy mind azok az eszmérősei is illetődni, a' kiknek ügyeik' folytatását magára valalván, e' béli kötelességében egyenes lelkiesméret szerént való pontossággal járt.

Török Birodalom.

Az új Arabs uralkodóról Abdul Wechábról, különöseket olvasunk a' Konstantzinápolyi levelekben. Eleinten úgy irtak vólt, hogy már Egyiptomnak fordult vólna, és Cairó várossát felkérte, választatá engedett. é kettő között, hogy: vagy szép szerént adja magát az ő birtoka alá a' város, vagy pedig erő által leendő megvétettezését várja el, a' mely esetben, tudja meg, hogy arra a' sorsra fognak minden abban találtató elmentállók jutni, a' melyre mind azok jutottak, a' kik neki még eddig ellene állani mérészeltek. Most ellenben azt írják ezen rebellis felől, hogy minden seregeivel visszavonta volna magát az Arabiai pusztákra. Gyánitják, hogy Egyiptomnak a' Porta' kezéből való kiesését megértvén, azért hagyta volna azt oda. Mások úgy itélnék, hogy a' Porta' egyéb Asiai birtokai ellen fordította volna egész erejét, 's mindeneknek előtte a' Damaskusi Balchát akarja egészfzen letiporni: a' melyre nézve a' Császár, az Orosz udvar segedelméhez folyamodni kénte enittetett vólna. Nem vólt a' Porta, némelyeknek itéletek szerént, még eddig, szárazon vizen, olyan szorongattatások között, mint most — 's a' mi leg nevezetesebb, ennek az ő

izorongattatásának kimentele is, a' Frantziáknak Anglia ellen való nagy expeditziójoktól van függesztetve, vagy, ezzel van öfsze bonyolodva.

Fontos tudósítás a' Török birodalomra nézve, ha valóság talál lenni, még az itt következő is: — „

„Velenze Oktob. 28-dikán. Néhány hajók, a' melyek a' Levantei tengerről, ide és Triestbe visszajérkeztek, olyan hírt hoztak, hogy egy Anglus hajós sereg Malthából Egyiptomhoz evezvén, Alexandriánál, a' Beyk' engedelmével, nehany ezer emberekből álló fegyveres sereget ki szállított.

„Triest Oktob. 27-dikén. A' Levantei kereskedő hajóknak tudósításaik szerént, az Anglus seregek, Alexandriát Egyiptomban elfoglalták. Ha ez így van, ehhez képpelt a' Frantziák sem fognak tovább késedelmezni azon plánumjoknak kinyiltkoztatásával, a' melyenek végre hajtására egyéb készületeikkel is, kivált képpen pedig az ő fegyvereseiknek Alsó Olasz országba való küldésivel, tzeleztak.

Frantzia Respublika.

Páris, Oktob. 21-dikén. A' Spanyol Országglószék, hogy az Anglia ellen való hadakozásban annál hathatósbabb részt vegyen, mága, 4 milliók Livrakat fizet honaponként a' Frantziáknak, Portugalliaért pedig kezességet vállal, hogy ez is egy-egy milliót fog fizetni.

Valamint a' Departamentomokból úgy a' Statustanátsától is, külömbkülömb irások érkeztek az Első Konzúlhoz, az eránt, hogy az Anglia ellen való expeditziót személyesen ne komandírozza,

hanem csak a' Fr. partokról kormányozza; a' mely irások nem soká közönséggé fognak tétettetni.

Az idösb Bonaparténé, az Első Konzúl anyja, arra határozta magát, hogy a' leányai' s vejei' társaságokban, Romába utazzon - el, az alatt, míg az Első Konzúl a' nagy expeditzióban fog foglalatoskodni.

Néhány fő rendü Emigránsok, a' kik a' közönséges amnestia' ereje szerént, hazájokba visszafutottak, 's még el nem adatott jofzágaikat is visszafutottak, az Artéziai Gróffal való levelezésbe avatván azolta magokat, az országból kivitettek. Közöttök vannak: L a v a l; M o n t m o r e n c y, és mások. Jofzágaikat tsakugyan el adathatják, és az árrát ott költhetik - el, a' hol megtelepednek. — V a n n e s várossában is egy Patikárius, az Anglusokkal való levelezésen rajta találvan, el fogtanak.

Gen. M o r e a u, a' Betsület Legiónak tagjává tétetett.

Az Első Konzúl' hordozható táborig házáról, így irták L i a n c o u r t h ó l, Oktob. 14-dikén:—

„Tegnap itt vivék kereftül két kis szekereken azon házat, a' melynek az Angliába rendeltett Fr. sereg' Generálissimussa, fogja a' táborban hasznát venni. Az egész ház, egy háló szobából, egy Kabinétumból, és egy konyhából áll. Egészfen fából készült. Mikor más helyre akarják vinni, el bontják és két kisdud szekerekre rakják. Ha szükség van rá, ismét összefrakják. Ugy lehet ezen házat éppen gondólni, mint egy frázsa-kunyhót, a' mely arra rendeltett, hogy a' Státus' első örállója, az első, és az időnek egyéb kedvet-

lenségei ellen, magát benne megvonhassa. — Nem kitsint különbözött ettől az a' drága gyalog hintó, a' mellyben hajdan Richelieut, Tarascónétól fogva Párisig, mindenütt 18 Granatérosok hozták, változtatva a' vállokon, a' kik a' hozzá viseltető nagy tiszteletből a' leg sivatagabb időben is sohol fel nem tették kalapjaikat. Igen drága szőnyeggel volt megbéllelve ezen hintó, 's a' benne lévő ágy mellett egy nagy nagy karoszék állott. — A' Bonaparte' hordozható szekert, Brügges vároffa felé viszik.

A' Fr. Respublika és Helvétzia között felállított Szövetségi Kötéssel szoros függésben van az úgy nevezett Katonai Kapituláció, a' mellynek velős foglalata ennyiből áll: — „

„A' Fr. Respublika 16 ezer Helvétus katonákat tart a' maga zsoldján; a' kik önként való verbuálás által gyűjtetnek öfzfe, 's az ő szolgálatjok ideje eltelvén, szabadon bocsátatnak. — Azon esetre, ha a' Fr. Respublika azt kíváná, hogy ezen sereg örökké telyes számmal légyen, még egy 4000 emberekből álló tartalék sereget tartozik Helvétzia a' határ szélen készen tartani. — Az egész sereg 4 Regimentekből, minden Regiment 4 ezer emberekből, fog állani. A' Regimentek 4—4 Batalionokból állanak, &c. — A' katonaság egészfen a' Fr. seregek módja szerént tartatik; a' tisztek, ha meg sebesednek, vagy a' kiszabott időt a' szolgálatban eltöltik, a' Fr. tisztekéhez hasonló penziót kapnak, 's azt tettések szerént, Fr. országban vagy Helvétziában költhetik. — Az embereknek 18—40 esztendőök között való idejüknek, leg alább 5 nyom és 2 tzolma-

goffáguaknak, 's ép taguaknak, kell lenni. Szolgálatjok' ideje 4 esztendő, a' melly eltelvén, ha tettik 2 — 8 esztendőre is le kötelezhetik ismét magokat. — A' régi Helvétus Generál · Oberfteri hivatal, ismét fel áll; a' Gen. Oberftert, az Első Konzúl nevezi ki; e' komandírozza a' Párisban lévő Helvétus sereget. Ezen kívül lesznek még két Helvétus Brigadérosok, a' Fr. országban lévő más Helvétus osztályoknak vezérlésekre. Ezeket is a' Konzúl nevezi ki, az első és másod rangú Obersterekkel 's Májorokkal egyetemben, a' Helvétus tisztek között, és az ő szolgálatjok' idejével megegyező következés szerént — hasonló képpen a' Kapitányokat 's Hadnagyokat is, kit-kit azon Regimentből, a' melyben szolgál, hanem a' Generál · Oberster' 's a' Hadi Minister' feladássalok szerént, &c. —

Már a' Havrei és Fecampi laposs hajók' osztálya is szerentsésen érkezett a' Boulognei kikötőhelybe. Ez egy új bizonyosága annak, hogy az Anglus hajók a' Frantziáknak készületeiket, valameddig a' partjaikon lévő ágyuk által fedeztetnek, meg nem akadályoztathatják. Azonban, a' Boulognei öbölben fog nem soká egy kemény' tengeri viaskodás esni, a' mellynek fontos következései lehetnek. — Boulogne, a' véle által ellenben lévő Anglus partól, a' hol a' Rye nevű kis kikötőhely van, 14 — Calais Dovertől, 7 — Dünkirchen Dealtól és Margatétől 14 — Texel Yarmouthtól 36 — tengeri mértföld távolságra esnek.

Berthier a' Hadiminister, a' napnyugoti Fr. tenger partokat bégjáván, 's a' készületeket meg szemlélvén, Párisba visszafra érkezett.

A' Nagy Expeditzióról.

Minthogy ma minden egygyütt való beszéllgetésnek fő tárgya, ez a' nagy expeditzió, a' Bonaparte Angliába való kifzállása; és minthogy ezen tárgyról egy Német országi Ujságíró (Kap. Archenholtz a' maga Minervájában) olyan okoskodást írt és adott-ki, hogy azt ő utánna nem csak minden Német Levelek, hanem még a' Párisi leg nevezetesebbek is kihirdették: erre nézve itéltük ezt mi is méltónak, hogy levelünkben, érthető fontossággal kinyomtattassuk. Így következik: — „

„Midön a' Fr. Direktorium alatt ez előtt öt éfsztdendökkel az Angliába való kifzállás szóban forgott volna: lehetetlen vólt tudni, valóságos tzelozás volna é a', vagy csak finántziai spekulátzió. Sokak, az akkori készületeknek tsekélységet, 's a' bészdedetett, de az ólta soha számba nem adott nagy summákat, tekintvén, az utólsónak gyanítására hajlandók. Ugy látszik, hogy az Anglusok magok sem hitték, hogy valósággal megakarta volna a' Direktorium a' hozzájuk való kifzállást próbáltatni: erre nézve bízták magokat tsupán hadi hajóiknak óitalmazásokra; egyáltaljában elégségeseknek tartván ezeket arra, hogy az akkori ellenséges erőt, bár ha próbát találna is tenni, az Anglus partok mellől könnyű szerral vízfza igazithassák. Ezen bizakodásban, magok az Anglus Admirálisok minden módon megerössíteni igyekeztek a' népet. A' nagy tapasztalású Gróf St. Vincent így szollott: — „Én nem tudom képzeln, hogy mi módon jöhetnének a' Frantzi-

ák Angliába által. A' vizen, éngem' úgy segíjen, nem! „ — Most mások a' környülállások.

„Hogy az Első Konzúl tzelezása a' kifzállással, valóság légyen: tsak egy szempillantatig sem lehet kétttségbe hozni; annyival is inkább, hogy Hannoverának elfoglalása után már most a' száraz Európában sohol másutt semmi ellenségeskedéft nem követhetnek - el az Anglusok ellen a' Frantziák. Igy elhatalmasodván, megérnék - é ök azzal, hogy a' magok' és szövetségeseik' partjainkat védelmezzék; 's minden mozgás nélkül ülhetnének - é az alatt: hogy az ő megengesztelhetetlen ellenségeiket, a' világnak minden részeiben foglalatoskodni, 's kivált az Europai tengereken ellenek minden némű roszszat el követni, 's a' tengeren való uralkodásokat határ nélkül terjesztetni, szemlélik? Az ő hofzfas halgatásokból a' következne; hogy, egy sok esztendőkig tartó hadakozás után, Angliának minden kivánságait telyesíteni kéntelenítették. —

„A' Frantziák tsak egy, 's pedig Angliába és nem Irlandiába való kifzállás, még pedig szerentsés kifzállás által, vethetnek hamar véget a' hadakozásnak. Itt nem forog kérdésben az, hogy egy nem Frantzia, egy más akár melly, világi polgár, egy a' világot ily erőssen megrezgethető történetre nézve, mit ohajthat, vagy mit nem ohajthat: hanem, az egész kérdés tsak az, hogy, ha a' dolognak valamelly közbenjárás tsakugyan eleit nem találja venni, minémű próbatételeket lehet

a' jelen való környülállásoknak természetek szerént gyanítani.

„Nem lehet ez eránt kételkedni, hogy az Első Konzúlnak hathatos fundamentoma van arra, hogy ezen próbatételt, a' mellynek lehetősége ez előtt kihevettetett, mostanában lehetségesnek tartsa. Meg kell néki, magok az Anglusok által ezen bizakodásában erősfittetni, a' kiknek Parlament béli orátorai, néhány Admiráljai, sőt Ministerei is, tselekedeteik is befzédjeik által meg válják az egész világ előtt, hogy az Angliába való kifzállás lehetséges; sőt, ha szájjal nem vallanak is ezt, tsak az ő hathatos készületeik elégséges meggyözö fundamentomúl szolgálnának ettöl való félelmek' nagyságának megbizonyítására. Most, már az Anglusok a' fzemély, 's az ellenség' esméretes és esméretlen segedelemkútfejeit, jobban meg kezdették fontólni. Ez az oka az Anglus nép' rettenetes felkelésének, a' melly mellett ez a' szorgalmatos nemzet, mintegy egészfen kilépett a' maga barázdájából.

„A' közönséges fegyverfogás, bár mi feltüzesüléssel eslék is eleinten: fenn nem állhat sem a' kereskedés' sem az Anglus nemzet' természetivel. A' kereskedés nagy tengeri hadi erőt kiállithat és tarthat; sőt ez, annak a' következése szokott lenni: hanem éppen ez a' tengeri erő és kereskedés, természete szerént kifzorit minden szárazon való igen nagy hadi erőt. Tyrus, Karthágó, Velentze, Genua, Hollandia, leg szebb virágzások idejében nem tarthattak esféleket. Ezen tekintetben mind ezek a' Státusok szoross határok közzé vóltak

szorítottva; és minthogy utóljára tsakugyan még is örökké a' szárazon való fegyveres eregek szokták a' dolgot meghatározni, 's a' Világ Historiájában tsak ezek tehettek nagy hódoltatásokat: erre nézve mind ezek a' nevezett nagy kereskedő Státusok, minden hadi hajós seregek mellett is, önnön védelmekre idegen nemzet béli szárazon való fegyveres seregeket kéntelenítették zsóldjaikra venni; 's azonnal megbuktak, mihelyest az ellenség az ő kebeleikben való megtámadtatásokra módot talált.

„Hogy Angliának sok derék tengeritisztjei legyenek, tagadhatatlan: hanem hogy a' Frantziák között is találtassanak, ha bár sokkal kisebb számmal is, megmútatta Admirál L a t o u c h e a' Boulognei kikötőhelyben, midőn három esztendőknél előtte az Admirál N e l s o n vakmerő plánumát oly mesterségesen semmivé tette. Ide járulhatnak: a' szélnek megszünése, a' Kanális felett gyakorta lenni szokott vastag köd, a' hosszú éjtzakák, az ellenségnek kedvező szél, a' tengernek ki- és befolyása, 's egyéb tengeri történetek, a' mellyeknek semmi féle vakmerőség és tengeri tudomány ellenek nem állhat, és a' mellyek gyakran segítő társaik szoktak lenni a' tengeri vezéreknek az ő plánumjok' végrehajtásában. Az is kitanúztatott már, hogy 20 ágyustólalakok által, egy 80—100 ágyus Linea hajót úgy meg lehet szorítani, hogy azoknak semmit sem árthat. A' tsolnakok' építtetése módja olyan, és úgy lehet őket igazgatni, hogy a' Linea hajókon lévő 's különbben is rövid ágyuk, nem bánthatják őket: midőn ellenben a' szárazon való katonaság' ágyui, a' mellyek ezen tsolnako-

kon találtnak, igen keményen veztegetik a' Linea hajókat. A' Kanális mellett lévő Anglus partok, 's az ezeken lévő oltalmazó készületek, oly szélesen kiterjedök: hogy ha az ellenség bántódás nélkül oda juthat, ott már bajosan lehet az ő ki szállását meggátolni.

„A' katonai tálentomot egy ahoz értő is meg nem tagadhatja a' Frantziáktól. Gondoljuk már, hogy egy 100 ezer, többire úgy nevezett Veteránusokból álló Fr. sereg abba az állapotba helyeztetődjön, hogy a' hazájába való visszavezésre módot ne láthasson, 's a' hol következés képpen csak a' halál vagy győzedelmeskedés forogjon szemei előtt; gondoljuk ide még az ő sok tapasztalású, 's a' Hadakozásban jól gyakorlott vezéreit; más felől az igen sok felé széljel oszló Angliai reguláris seregek mellett, a' fegyverbe öltözött falusiak, mesteremberek, kézmivesek, börtösök, írdeákok, &c, sokaságát, a' kiktől ily hirtelen, jó rendet és fenytéktartást várni lehetetlen, és a' kik talám nagy részint a' puskát el sütni is most tanulják. Mit kell várni azon önként vállalkozó Gentlemán fiatalok' lovas seregétől, melynek felállítását kezdik hírelni, midőn ezeknek az ellenséges lovaságra, vagy az öfzfetsatolt tsoportokban álló gyalogságra, kell ütni? —

„Várhatjuk mind ezek mellett, az Anglus vidékektől az egygyütt-tartást, az alábotsátkozáshoz nem szokott gazdag árendásoktól, birtokos fiataloktól, azon mostan nékiek adatott előljárókhöz kívántató engedelmefféget, a' kikre ez előtt szemet

sem vetettek? — „A nagy expeditzióra kirendeltetett Fr vezérek, hogy az ő szereztes fő vezéreket, itten, ne is emlitsük, a' nyomorusághoz már néki törődött emberek lévén, ez a' környüállás is fontolást érdemel az Anglusoktól. A' nagy hadi tálentomú és bátor szívü Dumas is ide van rendeltetve, mint Gen. Stáb' vezére.

„Az Angliai Országglószék' védelmező plánumának egy ága ez is: hogy, ha az ellenség közelíteni találna, a' szarvasmarha a' tenger mellett lévő vidékekről az ország' belső részeire hajtattassék. Gondoljuk meg az Angliai falusgazdák' szép szarvasmarhájoknak sokaságát, és hogy melly betses jofszágyok ezen gazdáknak az ő marhájok! Nem jó szemmel néznék ők ennek más vidékekre való hajtatasát, a' hol más márhákkal özfze elegyedhetne, vagy el is vezhetne. Ennekfelette, Angliának belső vidékein is bőségiben van a' szarvasmarha. Lenne-é ott az újaknak is elég helyek, eledelek, és gondviselések? Exminister Windham, nem jót jövendőt ezen plánumnak munkába leendő vétetődéséből. Azt mondotta, hogy rendeletlenség következne belőlle; a' barom özfze tapodná az embereket. Hát a' ludakkal és kappanyokkal, mit kell tsinálni? Meg kell-é ezeket előre enni? vagy az ellenségnek hátra hagyni? vagy a' szarvasmarhákkal egygyütt el hajtani?

„Midőn 1755 ben, az Anglusoktól magoktól elkezdett úgy nevezett Hét éztendei hadakozásnak eleje igen roszszúl folyván, 's az akkori gyenge Ministerium az ellenségnek Angliába való kifzállásától félvén, egy Admirálisokból álló Komis-

siót rendelt volna ki, ezen kérdésnek meghatározására, hogy valyon lehetne - é az ellenségnek kiszállításától tartani, vagy nem? ilyen határozást tett a' Kommissió: — „Egy Admirális sem ajánlhatja magát arra, hogy az ellenség' kiszállításának megakadályoztatásáért való feleletet, magára vállalja; még úgy sem, ha Angliának két annyi hajói volnának is, mint az ellenségnek.

Hasonlóan ítéltek hajdön, Argyli, Norris, és Wager is, midön a' Parlamentomban így szollottak: — „A' tengeren gyakran történnek olyan előre egészben elláthatatlan és elkerülhetetlen dolgok, és találkoznak több olyan környülállások öszsze, a' mellyek az Angliába való kiszállást igen könnyüvé tehetnék az ellenségnek, ha mingyár az egész Angliai tengeri erő jelen lenne is.

„A' nélkül, hogy az elhagyatott és feláldoztatott Hannoveráról emlékeznénk, ezt kérhetjük: — „hogy, fontban tehetni é Malthának megtartását a' Frantziáknak Angliába való kiszállításokból folyó veszedelmes következtésekkel, még abban az esetben is, ha valaha Malthának kiadása miatt, a' Napkeleti Indiai Anglus birtokokra veszedelem következhete a' Frantziáktól?

„Hanem, forduljunk már most a' Frantziákra, és azokat a' nehézségeket is fontóljuk-meg, a' mellyekkel nékiek ezen nagy expeditziójokban küzködniük kell. Leg előbb is tsaknem lehetetlenségnek lenni látszik az, hogy ök a' kiszálláshoz kívántó minden hajóikat úgy egy helyre gyűjthessék, hogy a' próba-tételre azon egy pontról indulhasanak meg: sőt ha hajóikat egy helyre öszseregűjthetnék is, nem néhány órák kivántatnának ahöz

hogy az ő seregeik azokra minden készületeikkel egygyütt felülhessenek. Az alatt sok kedvező és szerentsés kimenevelt igérő környülállások, p. o. a' kedvező szél, köd, setétség, az ellenséges hadi hajóknak megszűze való létek, 's egyéb események, ellenkezőre változhatnak. Erre nézve gondolják, hogy a' Fr. seregek több nagy tsoporokban szándekoználak különbkülömb helyeken hajókra ülni, 's azután valamely meghatározott helyen özfzetalálkozni, 's magokat özfze tsatólni. De ebben is sok féle veszély fenyegeti őket. Hány féle bizontalan környülállásoktól nintsen ez az özfzetalálkozás felfüggesztetve? Megtörténhetne, hogy a' különbkülömb ösztályok, őket sokkal felyülhaladó ellenséges erővel találkoználak özfze, 's kéntelenítettnek megverekedni.

„Három főbb pontokról, ú. m. a' Boulognei, Cherbourgi kikötőhelyekből, 's a' Scheldé' torkából halljuk hitelesen, hogy kievezni szándekoznál a' Frantzia hadi erő: a' melyek között még is a' Boulognei formálná a' főbb sereget. — „Hogy a' Fr. Kabinétum kiváltképpen Irlandia ellen tzelorna ezen expeditzióval, köz vélekedés. Nem is lehet kétségbe hozni azt, hogy a' Fr. seregek ezen nyughatatlan országban, mikor egyszer ott lehetnének, abban nem kistsi fordítást lehetnének. Ha nem azon kívül, hogy az oda való evezés sokkal tovább tartana, 's az arra felé evező seregeket a' sok Anglus hadi hajók miatt sokkal több vezedelem érhetné: egéiz Irlandjanak elfoglalásával, ha miagyar ezt feltehetnök is, Angliának meggyőzésére még semmi hathatós lépés nem tétetődne. Szükséges képpen úgy kell hat gondolkođuunk, hogy egye-

nesen Angliá ellen légyen a' Frantziák tzélo-
zása.

„Tegyük -fel tehát, hogy a' Frantzia sere-
gek egyenesen Angliába készülvén, oda szerez-
sen kifzállanak: még ekkór fognak a' rend kívül
valóbb, és talám sokkal nagyobb nehézségekre ta-
lalni, mint a' milyenekkel a' tengeren küzködni
kémenteltettek. Tsak egy pontra akarják -é az
ő 100, vagy több ezer emberekből álló seregeiket
kifzállítani, vagy pedig több pontokra? Az első,
ha megeshetne, egyáltalában bátorságosabb lenne.
Tegyük-fel tehát, hogy egy helyre szálljanak -ki
egész erejekkel. Sok eleség kívántatik 100 ezer
embernek: pedig ők, a' magok szállító szük hajói-
kon magokkal nem sokat vihetnek; azt sem re-
mélhetik, hogy a' partokon találhatnak. Az or-
szág belsőbb részein kellene azt nékiek majd idő-
vel keresni. Hanem itt ismét az a' kérdés fordul
elő, hogy, hát ennek keresésére az egész sereg
egygyütt indulna -é előre, vagy pedig apróbb tso-
portokban? 'S ezen esetben ismét a' feljebb említett
nehézség fordulna elő, t. i. az apróbb osztályok
a' többektől a' szakadván, nagyobb számú Anglus
seregekre találnának, 's körülvéttetődnének. Nem
maradna 'hát egyéb hátra, hanem hogy az egész
ellenséges erő a' parton lévő néhány nagyobb vá-
rasoknak elfoglalásokra induljon, a' milyenek Pórts-
mouth, Plymouth, Dover, Deal, Chatham, Grave-
sand, a' mellyeknek a' száraz felől semmi erőssé-
gek nem lévén, az ő elfoglalásokban az oda való
menésnél terhesebb akadályra nem találnának a'
Fr. seregek. — „Hanem midőn már ezen várasok

nak, sőt a' fő városnak Londonnak elfoglalását fel tennők is: Angliát méggyőzetettnek lenni még sem tarthatnók. Az ellenségnek még ezen városokból se lehetne szabad útjuk a' tengeren; sem a' Frantzia, sem a' Hollandiai partok felé való út, meg nem nyílna előttök. Még ezen fel tett leg szerentsébb győzedelmek mellett, 's az ellenséges seregek jelenlétében kételkedés nélkül megtörténő változások mellett is, örökké fenn maradna ez a' nagy és fő kérdés: hogy, hát a' még meg nem győzetett úszó ereje a' Britanniai birodalomnak, ezen körülállások között mit fogna csinálni?

„Azonban azt mutatják az új rendelkezések, hogy az Angliai Országólsék, a' helyet, hogy a' Frantziákat Angliába akarná által várni, inkább azoknak az eszközöknek semmivé való tételeken törekedik, a' mellyek által ők Angliába juthatnának. A' minden féle szállító hajókat akarja a' Frantzia kikötőhelyekben öfzfize ágyuztatni és felegettetni. Ez a' leg bátorságosabb oltalmazó eszköz is fogna lenni: tsakhogy nem olyan könnyű, mint a' gondolat. — „Mit mondjunk végezetre azon új plánumról, hogy az Anglus sereg Frantzia országba által evezvén, az ellenséget, a' Pischegrü és Dumourier segedelmekkel, a' maga földjén tiporja-le. Már e' valósággal annyi lenne, mint az ellenséget a' maga barlangjában fel keresni.“